خبر

علی مطهری: همان انتقادات روحانی به قوه قضائیه را امروز از زبان اژه‌ای هم می‌شنویم

علی مطهری در نامه‌ای نوشت: «عجیب است که اکثر دلایلی که دبیر شورای نگهبان برای عدم احراز صلاحیت آقای روحانی برای مجلس خبرگان رهبری آورده اســت، تناقض‌آمیز است، یعنی کارهایی را که جزء وظایف رئیس‌جمهور بوده است به عنوان تخلف و دلیل عدم احراز و در واقع رد صلاحیت او ذکر کرده است». در همین راستا، علی مطهری، نماینده ادوار مجلس که خود نیز سابقه ردصلاحیت شدن از سوی شورای نگهبان را داشته است، با ارسال یک یادداشت به خبرآنلاین، به نامه روحانی خطاب به مردم ایران واکنش نشان داد. مطهری با اشاره به نامه حسن روحانی نوشت: «عجیب است که اکثر دلایلی که دبیر شورای نگهبان برای عدم احراز صلاحیت آقای روحانی برای مجلس خبرگان رهبری آورده است تناقض‌آمیز است، یعنی کارهایی را که جزء وظایف رئیس‌جمهور بوده اســت به عنوان تخلف و دلیل عدم احراز و در واقع رد صلاحیت او ذکر کرده اســت». علی مطهری، نماینده سابق مجلس نوشته است: «نامه جناب آقای حسن روحانی، رئیس‌جمهور سابق خطاب بــه ملت ایران در پاسـخ به دلایل عدم احراز صلاحیــت وی برای مجلس خبرگان رهبری که از ســوی دبیر شورای نگهبان اعلام شده است، یک سند تاریخی است که علاوه بر دفاع از جایگاه نهاد ریاست‌جمهوری، ریشه بسیاری از نابسامانی‌های امروز جامعه ما و طبعا راه‌حل آنها را آشــکار می‌سازد. این راه‌حل‌ها از تغییر رویه شورای نگهبان می‌گذرد، خواه با تحول درونی خود این شورا و یا با تذکر و بلکه دستور مقام رهبری به آنها». او در بخشی دیگر از نامه خود نوشته است: «عجیب است که اکثر دلایلی که دبیر شورای نگهبان برای عدم احراز صلاحیت آقای روحانی برای مجلس خبرگان رهبری آورده اســت، تناقض‌آمیز اســت، یعنی کارهایــی را که جزء وظایف رئیس‌جمهور بوده است به‌عنوان تخلف و دلیل عدم احراز و در واقع رد صلاحیت او ذکــر کرده اســت. به عنوان مثــال، طبق اصل یکصد و ســیزدهم قانون اساســی رئیس‌جمهور مســئول اجرای قانون اساسی اســت، یعنی می‌تواند به قوه قضائیه، مجلس، شورای نگهبان و بسیاری دیگر از نهادها و سازمان‌ها به‌عنوان نماینده ملت اخطار قانون اساسی بدهد که در فلان مورد قانون اساسی رعایت نشده است. حال همین کار را رئیس‌جمهور ســابق در مقیاس محدود و نه به میزانی که باید، انجام داده است و به همین دلیل و تحت عنوان توهین به قوه قضائیه و شورای نگهبان رد صلاحیت شــده است! و جالب است که همان انتقاداتی را که آقای روحانی مثلا به قوه قضائیه داشتند، امروز از زبان جناب اژه‌ای برای اصلاح امور می‌شنویم و یا شبیه انتقادات رئیس‌جمهور ســابق به شــورای نگهبان را از زبان رهبر انقلاب در جریان انتخابات ریاست‌جمهوری ۱۴۰۰ شنیدیم». مطهری در پایان هم افزوده است: «دبیر شورای نگهبان یکی دیگر از دلایل عدم احراز صلاحیت آقای روحانی را عدم بینش سیاسی اعلام کرده است. کدام اصل از قانون اساسی ارزیابی بینش سیاسی افراد را به عهده شورای نگهبان گذاشته است؟ این به عهده مردم است. معنی آن این است که اگر بینش سیاسی شما مطابق بینش ما نباشد، صلاحیت شما رد می‌شود. اختلاف نظر با مجلس، دلیل دیگر رد صلاحیت ایشان بوده است، در حالی که در همه دوره‌ها از جمله امروز این اختلاف نظرها و عدم ابلاغ برخی قوانین وجود داشته و اساسا یک امر طبیعی است و قانونی هم که به تشخیص رئیس‌جمهور مغایر با قانون اساسی شناخته شود و ابلاغ نشود، در نهایت به‌وسیله رئیس مجلس ابلاغ می‌شود. در دوره آقای احمدی‌نژاد از این موارد زیاد داشتیم. نتیجه‌ای که از نامه تاریخی جناب روحانی باید حاصل شــود، برای همه انتخابات‌های آینده به‌ویژه انتخابات ریاست‌جمهوری ۱۴۰۴ خواهد بود. باید روشن شود که آیا شورای نگهبان می‌خواهد همان رویه سابق را عمل کند یا افراد حکیم‌تر همین شــورا این رویه را تغییر می‌دهند و یا اقدام رهبر انقلاب منجر به تغییر خواهد شد».

توضیحات سخنگوی شورای نگهبان درباره ردصلاحیت کاندیداهای مجلس خبرگان

لایحه عفاف و حجاب نباید خلاف قانون و شرع باشد

سخنگوی شورای نگهبان در نشستی درباره لایحه عفاف و حجاب، انتقادها از شــورای نگهبــان، اصلاح قانــون انتخابات و ردصلاحیــت کاندیداهای انتخابات مجلس خبرگان توضیحاتی ارائه کرد. بنا بر گزارش ایسنا، طحان‌نظیف در نشست هم‌اندیشی مدیران و اســاتید حوزه که در مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه برگزار شــده بــود، گفت: با تجمیع انتخابات‌ها، هر دو ســال یــک انتخابات برگزار می‌شــود؛ اما ما پا به پای مجلس شــورای اســلامی به بررسی مصوبات مجلس شــورای اسلامی می‌پردازیم. شناخته‌شدن شــورای نگهبان صرفا به امر نظارت بر انتخابات، شــناخت کاملی از این نهاد نیســت. وی افــزود: اما برخی نمی‌خواهند شورای نگهبان به‌درستی به جامعه معرفی شود و تنها می‌خواهند شورای نگهبان با انتخابات، آن‌هم با موضوع بررســی صلاحیت‌ها شناخته شود. درحالی‌که حتی موضوع نظارت بر انتخابات شــامل مراحل متعددی اســت. این عضو حقوق‌دان شورای نگهبان البته درباره انتخابات عنوان کرد: در موضوع انتخابات، مجوز قانونی و شرعی برای شفافیت نداریم؛ چراکه موضوع حیثیت و آبروی افراد مطرح است. اگرچه دراین‌باره شاید بیش از همه شورای نگهبان آسیب می‌بیند؛ چون بعضا افراد ادعاهایی علیه شــورا مطرح می‌کنند که خلاف واقع است. در نهایت، در اصلاحیه جدید قانون انتخابات آمد که چنانچه افرادی ادعاهایی خلاف واقع نسبت به شورای نگهبان مطرح کنند، شورا می‌تواند به دفاع از خود بپردازد. سخنگوی شورای نگهبان درباره لایحه عفاف و حجاب که مورد سؤال برخی از حاضران بود، گفت: درباره این لایحه جلســات بسیاری، چه در شــورای نگهبان و چه در پژوهشکده برگزار شد و حرف‌های همه افراد را اعم از موافقان و مخالفان و حتی دســتگاه‌ها و نهادها در مراحل مختلف شنیدیم. ما معتقدیم این مصوبه نباید خلاف شرع و قانون اساسی باشد که اکنون ایرادهای این لایحه به مرور کاهش پیدا کرده است. طحان‌نظیف در پاسخ به پرســش یکی از حاضران بیان کرد: صلاحیت‌های قانونی شورای نگهبان مشخص است و ما نمی‌توانیم وارد حیطه‌های دیگر شویم. اگر این‌گونه عمل کنیم، از ســوی مردم، دانشــجویان و حوزویان مورد ســؤال قرار خواهیم گرفت که چرا فراقانونی عمل کردید؟ برای مثال ما نمی‌توانیم در موضوع نظارت بر اجرای قوانین ورود پیدا کنیم، اما دستگاه‌های مختلف دیگر بنا بر قانون مسئولیت دارند. این عضو حقوق‌دان شورای نگهبان در بخش دیگری از این نشست، به موضوع سیاست‌های کلی انتخابات که در سال ۱۳۹۵ از سوی رهبر معظم انقلاب ابلاغ شد، اشاره کرد و گفت: ۱۸ بند سیاســت‌های کلی انتخابات، نظام مسائل انتخابات است. من در هر فرصتی به موضوع سیاست‌های کلی و اصلاح قانون انتخابات بنا بر این سیاست‌ها تأکید کردم. وی افزود: در راستای سیاست‌های کلی انتخابات، در هفت سال گذشته دو اقدام انجام شــد که یکی از سوی شــورای نگهبان بود و دیگری قانونی درباره شفافیت منابع مالی نامزدها بود که اگرچه در سال ۹۸ تأیید شد، برای اولین بار در انتخابات مجلس دوازدهم اجرا شــد. طحان‌نظیف درباره اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی هم که در تابستان سال ۱۴۰۲ به تصویب رسید و نهایی شد، گفت: این اصلاحیه گامی رو به جلو در راســتای سیاست‌های کلی انتخابات است. این اصلاحیه مهلت‌های رسیدگی را برای دفاع از حقوق داوطلبان و مردم توسعه داد. در قانون قدیم، مهلت‌های رســیدگی بر اســاس تعداد داوطلبان در دوره‌های گذشته بود؛ درحالی‌که در انتخابات مجلس یازدهم تعداد ثبت‌نامی‌ها به ۱۶ هزار نفر رســید. در انتخابــات مجلس دوازدهم با ۱۰ هزار نفــر ملاقات و تماس تلفنی داشتیم. دفاعیات آنها را شنیدیم و اسناد و مدارک آنها را بررسی کردیم. سخنگوی شورای نگهبان دیگر ویژگی قانون جدید انتخابات را پیش‌بینی مرحله پیش‌ثبت‌نام عنوان کــرد و گفت: در این مرحله، متقاضیان داوطلبی در ارتباط با دســتگاه‌های مرجع درخصوص مدرک تحصیلی، وضعیت نظام وظیفه، تابعیت و... به استعلام می‌پردازند و پس از کسب تأییدیه با خیالی آسوده در انتخابات ثبت‌نام می‌کردند. در گذشته برخی افراد به دلیل عدم برخورداری از شرایط شکلی مانند مدرک تحصیلی، ردصلاحیت و متوجه پیامدهایی می‌شدند.

محمد عطریانفر در جلسه رونمایی و بررسی کتاب خاطرات مرحوم هاشمی‌رفسنجانی سال ۱۳۸۰ بررسی کرد

هاشمی؛ چهره‌ای متفاوت در انقلاب

عکس: مصطفی کفشه/شرق

عبدالرحمــن فتح‌الهی: بخــش چهارم و پایانی نشســت رونمایی و بررســی کتاب خاطرات مرحوم هاشــمی سال ۱۳۸۰ بــه میزبانــی روزنامه «شــرق» با ســخنان محمد عطریانفــر همراه بود که او نیز همســو با ســیر گفته‌های ســیدرضا صالحی‌امیری ســعی داشــت از نگاهی فراتر و کلان‌تر از کتاب و جدای از تمرکز بر خاطرات سال ۱۳۸۰ به تبیین و تحلیل شــخصیت آیت‌الله هاشمی بپردازد و با این جمله ارزیابی خود را آغاز می‌کند که «آیت‌الله هاشمی یک شخصیت چندوجهی اســت که به تناسب زمان وجهی از این وجوه شــخصیتی ایشان نوری از این منشور و رفتاری را از خود نشــان می‌دهد بنابراین چنین فردی با این ویژگی در آن جایگاه قرار دارد که مورد عشق و نفرت یک جامعه قرار گیرد». در نتیجه به باور این تحلیلگر سیاسی «اگر طیفی در برابر مرحوم هاشمی‌رفسنجانی زمین را به آسمان دوختند، نمی‌تــوان یقه آنهــا را گرفت چون موضــوع آن‌قدر بزرگ اســت که این نفرت را از زاویه نگاه همان افراد توجیه‌پذیر می‌کنــد و در مقابل هــم موضع عشــق و ارادت تعلق و دلبستگی به مرحوم هاشمی است».

عطریانفر ارزیابی خود را با تقســیم‌بندی دوران زندگی آیت‌الله هاشمی به هفت تا ۹ مرحله و برهه مختلف ادامه می‌دهد که آن مرحوم در این مقاطع نقش مبتکر، مؤسس و قهرمان را داشــته اســت و بــا این نکات، ایــن تحلیلگر سیاســی به موضوع ســختی‌ها و تلاش آیت‌الله هاشــمی بــرای راه‌انــدازی متروی تهران اشــاره کوتاهــی دارد که «چگونه آن مرحوم توانســت ذهن بسیط جامعه مخاطب در نمازجمعه را به یک امر بســیار ضروری (مترو) توجیه کند، آن‌هم در متن تحولاتی که جنگ آسیب‌های زیادی به اقتصاد ملــی وارد کرده بود، تا جایی که بیش از ۶۰ درصد بودجه دولت به این موضوع (جنگ) اختصاص داشت».

تشریح دوره‌های مختلف زیست آیت‌الله هاشمی

عضو شورای مرکزی حزب کارگزاران سازندگی در سایه تقســیم‌بندی زندگی آیت‌الله هاشــمی بــه ادوار مختلف، نخستین دوره را ناظر به دوره نهضت می‌داند که به گفته او در این مقطع نهضت، آن مرحوم مانند برخی مبارزان نبوده اســت که زیر چتر مبارزه در برابر رژیم پهلوی که انســجام پیدا کرده بود، یک رفتار عادی داشــته باشد و به‌همین‌دلیل عطریانفر تأکید دارد که عملکرد آیت‌الله هاشــمی متفاوت از مبــارزان دیگر بوده که این تفــاوت عملکرد در برنگاه‌ها خود را نشان داده است.

در تشریح و تبیین بیشــتر این موضوع، محمد عطریانفر می‌گوید که «آیت‌الله هاشــمی می‌دید اتفاقات عجیبی در ایران رخ می‌دهد و امام هم یک شخصیت تبعیدی در یک کشــور ستم‌پیشه‌ای مانند دوره بعث عراق بود و اینجاست که مرحوم هاشمی نقش یک مبتکر را ایفا می‌کند».

بعد از برهه‌هــا، عضو حزب کارگــزاران به مقطع آغاز تحرکات در آســتانه پیــروزی انقــلاب ورود می‌کند که به اعتقادش «در آن مقطع تمام شخصیت‌های برجسته متأثر از حوزه فکــری امام در تدارک و در تلاش این هســتند که خودشــان را به پاریس برســانند و در محضر امام باشند». محمد عطریانفر با وجود آنکه متذکر می‌شود قصد مواجهه بــا این افراد نیســت، اما به گفته او، آنها ســعی می‌کردند پیشــنهاد یا راهکاری را درباره آینده انقلاب و ایران به امام ارائه دهند و دراین‌بین تنها کســی کــه به پاریس نمی‌رود، آیت‌الله هاشــمی بود چراکه او ضرورت حضور در ایران را جدی می‌دانســت. این تحلیلگر سیاســی به برهه استقرار امام در مدرســه رفاه در خیابان ایران هم اشاره می‌کند که در آن مقطع هم باز برخی چهره‌ها ســعی داشتند در بطن و متن کانون انقلاب حضور ملموس داشــته باشــند، ولی باز هم مرحوم هاشمی‌رفسنجانی آنجا نبود، کمااینکه این فعال رسانه‌ای تأکید می‌کند که آیت‌الله هاشمی در بهشت زهرا و مراســم ســخنرانی امام هم حضور نداشــتند و به نظر او «همه این نکات از جذابیت‌های شــخصیتی مرحوم هاشمی اســت که او را از دیگر چهره‌های انقلاب متفاوت می‌کند».

تفــاوت نگاه امام و مرحوم هاشــمی به مبارزات سیاســی و مبارزات مسلحانه

در ادامه بحث محمد عطریانفر در پاسخ به تفاوت نگاه امام و مرحوم هاشــمی درباره مبارزات سیاسی و مبارزات مسلحانه قائل به این است که آیت‌الله هاشمی به سطحی از مبــارزات مســلحانه در دوره نهضــت اعتقاد داشــتند که بعــدا از آن عبور کردند و پیرو آن به تحرکات سیاســی مشخصا سازمان مجاهدین خلق اشاره دارد که به موضوع بهرام آرام می‌رسد. باوجوداین عضو حزب کارگزاران تأکید می‌کند که «مرحوم آیت‌الله هاشمی از جنس مبارزانی نبود که بر پایه تئوری مبارزات مارکسیســتی وارد صحنه انقلاب شــده باشند» و به اذعان او، «ایشان آزمون و خطا داشتند و دراین‌بین لاجرم و اجتناب‌ناپذیر بوده که شــخصیتی مانند امام یک ســنگ محکی باشــد که اگر نگاهی در تعارض با ایشان قرار گیرد، افراد خود را اصلاح کرده و از مواضع‌شان عقب‌نشــینی کننــد»، کمااینکــه عطریانفــر می‌گوید: «در موضــوع ســازمان مجاهدین خلــق چنیــن اتفاقی روی می‌دهد». چون به بیانش «مرحوم آیت‌الله هاشمی تلاش کرد که امام را در عرصه حمایت از سازمان مجاهدین خلق با خود همراه کند، اما امام مقاومت می‌کرد». البته تحلیلگر حــوزه سیاســی دلیل تلاش‌هــای مرحوم هاشــمی برای حمایت از مبارزات مسلحانه را این می‌دانست که «آیت‌الله هاشمی در بطن و متن مقطع نهضت واقعا مبارزه می‌کرد و سعی داشت آنچه را که می‌فهمیده، به امام منتقل کند» امــا عطریانفر این را هم خاطرنشــان می‌کنــد که «مرحوم هاشــمی پیروی صرفی هم از تحولات نداشت»، کمااینکه به گفته او «آیت‌الله هاشمی با امام مباحثه می‌کرد و اگر در نهایت فرمان یا رأی قطعی از طرف امام صادر می‌شــد، آن مرحوم تبعیت می‌کرد».

در ادامه میزگرد محسن هاشمی هم درباره تبیین تفاوت نگاه مرحوم هاشــمی و امام درباره مبارزات مســلحانه یا مبارزات سیاســی به شــائبه تهیه ســلاح از سوی آیت‌الله هاشمی برای ترور حسنعلی منصور ورود می‌کند و به نقل از آن مرحوم (هاشــمی) تأکید دارد که «هیچ‌گاه ســلاحی با هدف ترور حســنعلی منصور بــه فداییان و مؤتلفه داده نشــد». البته فرزند مرحوم هاشــمی ایــن را هم محتمل می‌داند که شاید آیت‌الله سلاحی به آنها (مؤتلفه/فدائیان) داده باشــد، اما مشخصا این ســلاح برای این منظور داده نشده اســت که از آن در ترور منصور استفاده کنند و اصلا معلوم نیست که اگر سلاحی هم داده شده باشد، آن سلاح در ترور منصور استفاده شده باشد.

محســن هاشــمی به موضع‌گیری برخی چهره‌ها مانند مهــدی عراقــی درباره تأکیدشــان بر تهیه ســلاح در ترور حســنعلی منصور از طرف آیت‌الله هاشمی هم می‌پردازد که به گفته او شــاید ایــن موضع‌گیری‌ها بــرای تعریف از آیت‌الله هاشــمی باشــد که از ایشــان یک چهره شجاع و مبارز ترسیم کنند. دراین‌بین به موضوع تهیه سلاح از طرف آیت‌الله هاشــمی هم اشــاره می‌کنند، اما محسن هاشمی ایــن را هم متذکر می‌شــود که «این افــراد در ادامه همه موضوعــات را به گونــه‌ای به هم وصــل می‌کنند که گویا مرحوم هاشمی در جریان ترور حسنعلی منصور قرار داشته است. درصورتی‌که آیت‌الله هاشــمی مسئله را به‌درستی تکذیب کردند و هیچ‌گاه هم به خاطر این مسئله در سیستم (پهلوی) محاکمه نمی‌شــوند». در موضوع ارتباط آیت‌الله هاشــمی و ســازمان مجاهدین خلق نیز محســن هاشمی این ســازمان را منشعب‌شــده از نهضت آزادی می‌داند که به شــیوه‌ای با آن مرحوم ارتباط برقرار کــرده بودند چون به گفته او «از یک سو همســران برخی از اعضای سازمان مجاهدیــن خلق مانند بدیع‌زادگان و آلادپوش در مدرســه رفاه تدریــس می‌کردند و اتفاقا به‌همین‌دلیل مدرســه در همان زمان شــاه دو بار بسته شد و در سوی دیگر هم چون دوره اول، ســازمان مجاهدین خلق با نحله اسلامی شکل گرفته بود بنابراین به دنبال افرادی بودند که در گرایش‌های اســلامی به آنها کمک کند و به همین واســطه از آیت‌الله هاشــمی هم بهره می‌گرفتند». اینها علاوه بر آن است که محسن هاشمی می‌گوید: «سازمان مجاهدین به کمک‌های مالی هم نیاز داشــتند. در نتیجه از مرحوم هاشــمی برای گرفتن وجوهات استفاده می‌کردند».

با این حال مدیر دفتر نشر معارف انقلاب این را هم متذکر می‌شــود که «پس از ایجاد انحراف ایدئولوژیک در سازمان مجاهدین خلق و شــهادت شهید واقفی، آیت‌الله هاشمی با انحراف ایدئولوژیک و عقیدتی سازمان مجاهدین مبارزه کرد، تا جایی کــه مورد تهدید وحید افراخته قرار گرفت» و در یک مورد دیگر به نقل از آیت‌الله هاشــمی این خاطره را هــم روایت می‌کند که «در جلســه‌ای وحید افراخته کُلت خود را روی میز گذاشــت تا به نحوی آن مرحوم را تهدید کند» که به گفته محســن هاشمی، «آن زمان هنوز موضوع ترور شهید واقفی هم افشــا نشده بود». البته او این را هم بیان می‌کند که «پس از دســتگیری وحید افراخته بسیاری از اتهامات با اعترافات و اقرارهای او علیه آیت‌الله هاشمی مطرح شــد که آن زمان ایشــان (آیت‌الله هاشمی) خارج از کشــور بودند و به او اطلاع دادنــد مجموعه اتهامات به قدری ســنگین است که شاید شــما را اعدام کنند، بنابراین صلاح نیست که فعلا به کشور بازگردید. با این حال مرحوم هاشمی به کشــور بازگشت چراکه او اعتقاد داشت حضور در ایران و متــن مبارزات بیش از مبارزات خارج از کشــور اثرگذار است».

محسن هاشــمی این را هم به نقل از خاطرات آیت‌الله مــورد تأکیــد قرار می‌دهــد کــه «اگرچه ایشــان هیچ‌گاه حرکت‌های مسلحانه را تشــویق نمی‌کردند و به دنبال آن نبودند، امــا در عین حال آن مرحوم قبول داشــت که یک حرکت مســلحانه می‌توانــد برای انقلاب خــوراک فکری و خوراک حرکت و پیشــرفت ایجاد کنــد. بنابراین آیت‌الله هاشــمی با وجود آنکه حرکــت مســلحانه را کار چندان درســتی نمی‌دانست، باور داشــت تا حدی می‌تواند مفید باشد».

دستاوردهای دولت خاتمی، محصول نگاه هاشمی بود

در ادامه ســخنان محســن هاشــمی، مجــددا محمد عطریانفر بــه بازخوانی مقاطع مختلف پــس از انقلاب و نقش آیت‌الله هاشمی در آن برهه‌ها می‌پردازد و در مثالی بر مســئله جنگ تحمیلی متمرکز می‌شود که به گفته وی، «از زمانــی که آیت‌الله هاشــمی به‌عنــوان فرمانده جنگ انتخاب شــد، وضعیت کاملا تغییر پیــدا کرد» و زمانی هم که موضوع صلح پیش آمــد، عطریانفر می‌گوید «آیت‌الله هاشمی آن را با قدرت جلو برد. تا جایی که آن مرحوم تأکید داشــتند من را فرمانده صلح بدانید». عضو شورای مرکزی حزب کارگزاران خاطــره‌ای را هم از مقطع پایانی جنگ به نقل از حسن روحانی روایت می‌کند که گفته بود «در مسیر بازگشت از مسجدسلیمان به تهران، آیت‌الله هاشمی گفت که تمام شد و زمانی که روحانی پرسید چه تمام شد؟ نامه محســن رضایی را به او (روحانی) نشان داد». آن زمان به نقل از حســن روحانی، «آیت‌الله هاشــمی از صمیم قلب خوشــحال بود؛ چون بنــا بر یک تدبیر کاملا درســت، باور داشت زمانی می‌توان صحنه نبرد را به آتش‌بس رساند که فرماندهان خط مقدم به اتمام جنگ اذعان داشــته باشند، وگرنه از همان ابتدا می‌توانستند دستور پایان جنگ را صادر کنند. اما هنر مدیران این اســت که بهینــه رفتار کنند و به صرف داشتن قدرت دستور نمی‌دهند».

عطریانفر در ادامه بازخوانی تاریخی خود، برهه تأسیس دولت توسط آیت‌الله هاشمی را هم پیش می‌کشد و متذکر می‌شود: «این دولت با هزار میلیارد دلار خسارات مستقیم و غیرمستقیم ناشی از هشت ســال جنگ تحمیلی مواجه بــود که توانمندی اقتصادی و زیرســاختی ما را تحت تأثیر قرار داده بود و از این رقم حدود ۳۰۰ میلیارد دلار، خسارت مســتقیم و ۷۰۰ میلیارد دلار هم به شــکل غیرمستقیم به اقتصاد ضربه وارد کرده بود». بااین‌حال، تحلیلگر مســائل سیاســی می‌گوید: «مرحوم هاشمی با دولتش بنیان‌ها را از نو تعریف کرده و تا جایی تقویت شــد که بنا بر تعبیر سعید لیلاز، یکی از ســه دوره شکوفایی اقتصاد ایران در یک قرن گذشته است که از سال ۶۸ تا سال ۸۴ ادامه پیدا می‌کند». در تشریح بیشتر این بازه زمانی، عضو حزب کارگزاران دولت اصلاحات را هم ادامه مســیر آیت‌الله هاشــمی می‌داند و با اســتناد به گفته‌های ســیدرضا صالحی‌امیری، باور دارد «دســتاوردهای دولــت ســیدمحمد خاتمی کــه خودش پرورش‌یافتــه اندیشــه و تدابیر مدیریتــی گفتمان آیت‌الله هاشــمی بود، در امتــداد نگاه آن مرحوم بــود». در ادامه، محمــد عطریانفر به رغــم آنکه به ظرفیت‌های شــخص ســیدمحمد خاتمی اذعــان دارد، هم‌زمان دســتاوردهای دولت خاتمی را محصول آیت‌الله هاشمی می‌داند.

عضــو حزب کارگزاران در جمع‌بندی ادوار مذکور بر این نکته تأکید دارد کــه «لباس رئیس دولت بر قامت آیت‌الله هاشــمی کوتاه بود. به ادبیات دیگــر آن مرحوم بزرگ‌تر از دولت بود. به این معنا که آیت‌الله هاشمی دولتمرد نیست، بلکه یک هدایت‌کننده جریان اســت». این از نکاتی اســت کــه از منظر عطریانفــر، آن مرحوم را از دیگــر چهره‌های سیاســی متفاوت و متمایز می‌کند. در ســایه آنچه مطرح شــد، این تحلیلگر حوزه سیاســی به موضوع نقد مرحوم هاشمی‌رفسنجانی نیز اشــاره دارد و دراین‌باره خاطرنشان می‌کند: «چهره‌های سیاســی از همــه جریان‌های چپ و راســت کشور از زاویه نگاه و منظر خود توقعاتی از آیت‌الله هاشــمی دارند و با ایــن نگاه به دنبال تحلیل شــخصیت آن مرحــوم هســتند». این در حالی اســت که عطریانفر با طرح این ســؤال خطاب به منتقدان می‌گوید: «چه کسی می‌تواند آیت‌الله هاشمی را نقد کند؟!»

ادامه در صفحه ۳

نگاه

مهاجری:

دولت سیزدهم از زمان هوخشتره تا امروز ضعیف‌ترین دولت ایران است

یــک تحلیلگــر مســائل سیاســی خاطرنشــان کرد: بعــد از دولت آقای رئیســی یک آوار بزرگ اقتصادی بر سر کشــور وارد خواهد شد که آواربرداری بعــد از آن، کار حضرت فیــل خواهد بــود. محمد مهاجــری در گفت‌وگو با ایلنا، درباره اظهارات اخیر رئیســی در گفت‌وگو با مردم درباره اطلاع از سفره آنــان و اینکه اگر ایــن آگاهی منجر به بهبود معیشــت جامعه نشــود به چه دردی می‌خورد، گفت: اطلاع‌داشــتن آقای رئیســی به معنای هم‌حس‌بودن نیســت. بالاخــره وقتی شــما حداقل دســتمزد کارگران را می‌دانید، حداقل اضافه کار و... را می‌دانید، قطعا ســبد هزینه‌هــای کارگر آن‌قدر بالاســت که به‌خصوص در شــهرهای بــزرگ، این درآمدها نمی‌تواند هزینه‌های کارگر را پوشش دهد.

وی افزود: اطلاع آقای رئیس‌جمهور حتما چیز مثبتی است، ولی این اطلاع بایــد به درد مردم بخــورد. مثلا فرض کنیم من بگویم که می‌دانم رونالدو در سال چقدر درآمد دارد، خب به چه کار می‌آید این درآمــد رونالدو؟ چه دردی از من دوا می‌کند؟ هیچ دردی. به نظر من همان‌طور که آقای رئیســی گفتند، اطلاع بســیار خوبی اســت، اما چون این اطــلاع همراه با همدلی نیســت، چنــدان دردی از جامعــه کارگری ما درمان نمی‌کند. این تحلیلگر مســائل سیاســی با اشــاره به اظهارات رئیسی دربــاره کاهــش تــورم درخصــوص اینکه آیا این مســئله در ســفره مردم احســاس می‌شــود، عنوان کرد: آقای رئیسی روزی که مراسم تحلیفش بود، خودشان گفتند که تورم ۴۰درصدی را تحویل می‌گیریم. حــالا این ۶۰ درصد غلط اســت و ایــن ۳۰درصدی هم که می‌گوینــد غلط اســت. ببینیــد دولت آمده ســال پایه را عوض کرده و آن را از سال ۹۵ به سال ۹۹ قرار داده است. وی یادآور شد: طبیعتا وقتی شما سال پایــه را عــوض کنید و قیمت‌هــا را بر اساس ســال پایه جدید محاسبه کنید، آن‌وقــت می‌گویید تــورم کاهش یافته اســت. فاصله بین ۹۵ و ۹۹ هر تورمی را بوده گم می‌کنید، درحالی‌که درواقع بــه خاطر عوض‌کــردن ســال پایه به نوعی یــک اغواگری در این میان وجود دارد. مهاجری درخصــوص اظهارات رئیس‌جمهور در رابطــه با جابه‌جایی افــراد ناکارآمــد گفــت: ایشــان اگــر بخواهند افراد ناکارآمد را عوض کنند، لااقل بایــد ۱۲ عضو کابینــه را عوض می‌کردنــد. هروقــت ایشــان ۱۲ عضو کابینه را حداقل عوض کردند، می‌شود امیدوار بود حرف‌شــان درست است. مهاجری درباره اینکــه در حال حاضر شــاهد اختلاف زیــاد دولت و مجلس هســتیم که به اعتقاد برخی، ریشه آن بر ســر ریاســت مجلس آینده اســت، این اختلاف چه مســیری را در مجلس دوازدهم طی خواهد کرد؟ عنوان کرد: در مجلس دوازدهم از همین الان دعوا برسر ریاست مجلس شروع شده است. طبیعی اســت که آقای رئیســی و تیم ایشان اصلا دوست نداشته باشند آقای قالیباف رئیس شود. اما فرقی نمی‌کند هرکســی کــه رئیس مجلــس بعدی شود، قطعا با دولت به چالش خواهد خورد؛ الا آقــای نیکزاد که درواقع یک چهــره احمدی‌نژادی اســت و ممکن است با آقای رئیســی نهایت تعامل را داشته باشــد. وی افزود: از آنجایی که رئیــس مجلس بعدی مانند رؤســای دوره‌هــای قبل اقتــدار کافــی ندارد، یعنی یــک رئیس ضعیفی خواهد بود، بنابراین اختــلاف بین مجلس و دولت به نظر من در مجلس دوازدهم تشدید خواهد شد. این فعال سیاسی اصولگرا در ارزیابی عملکرد و پایبندی دولت به شــعارهایی که داده است، مدعی شد: دولت ســیزدهم از زمان هوخشــتره تا امروز ضعیف‌ترین دولــت تاریخ ایران است. وی گفت: آقای رئیسی قرار بود چهار میلیون مســکن بســازد، سالانه یک میلیون اشتغال ایجاد کند، تورم را تک‌رقمی کند و درواقع هیچ‌کدام از این وعده‌های کلان رئیس‌جمهور به نتیجه نرســیده، چون ده‌ها وعــده کوچک و بزرگ دیگر هم داده‌اند.